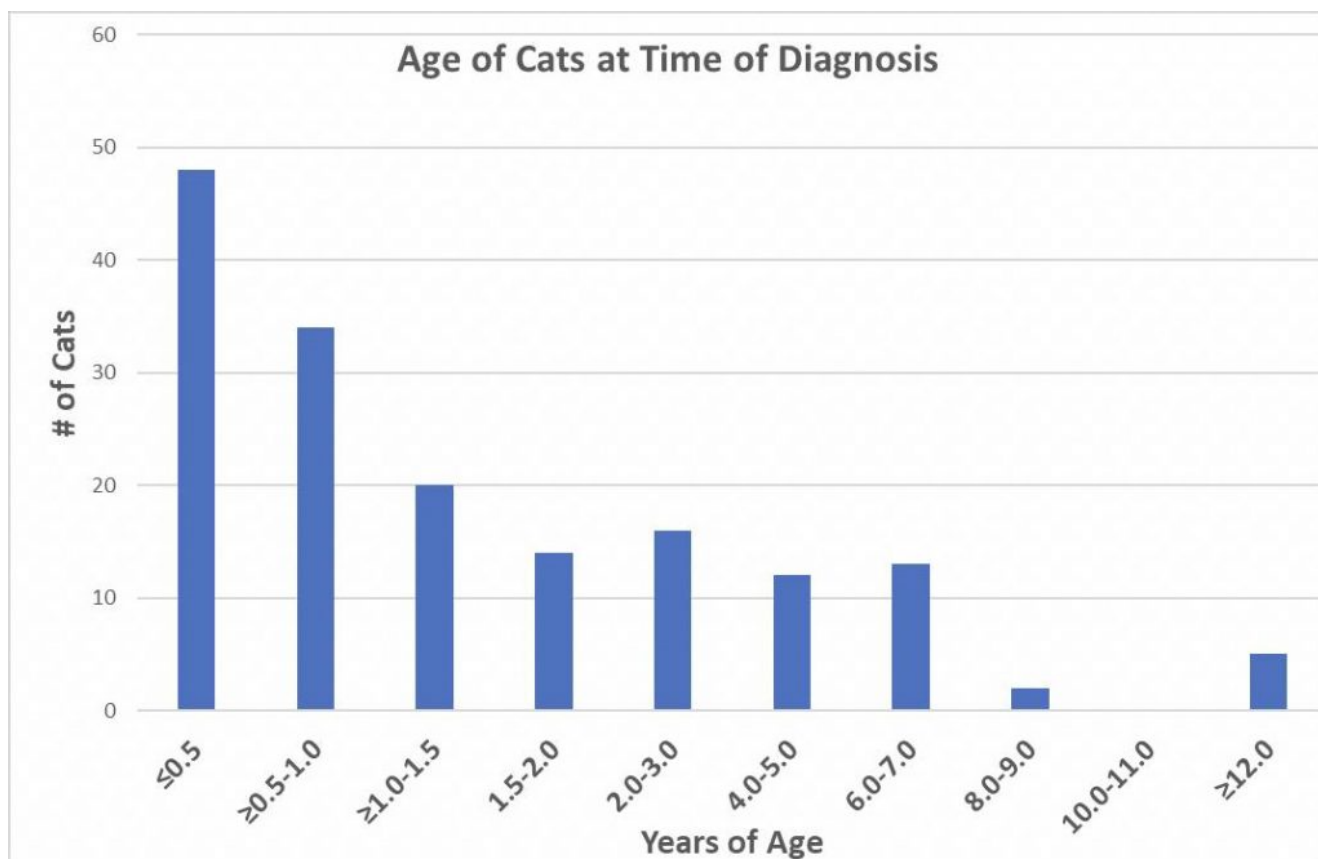

FIP u starých mačiek

Pôvodný článok: [2021 – FIP IN AGED CATS](#)

Niels C. Pedersen, DVM, PhD, Emeritný profesor, Škola veterinárneho lekárstva University of California, Davis; 11.2.2021

Fakty: Vzťah veku a incidencie FIP už bol v literatúre diskutovaný a dokonca bol aj predmetom výskumu [1]. 29% prípadov FIP sa vyskytuje u mačiatok do 0,5 roka, 50% do 1 roka, 80% do veku 3 roky a 96% do 8 rokov (tabuľka 1). Výskyt FIP medzi 7. a 11. rokom života je extrémne nízky. Prínajmenšom dve štúdie, jedna z USA v roku 1976 [2] a druhá z Európy v roku 2021 [3][tabuľka 1], potvrdzujú skutočný, ale menej dramatický nárast výskytu na 3% u starších mačiek. Zámerom tohto článku je rozobrať príčiny tohto nárastu a jeho dôsledky pre diagnostiku a úspešnú liečbu FIP u starých mačiek.

Tabuľka 1. Vek mačiek v čase diagnózy FIP na základe údajov

získaných o mačkách liečených pomocou GS-441524 z Európy 2019-2021.

Zdroj expozície FIP: FIP je výsledkom expozície FECV [4] a to isté platí aj pre staršie mačky. Existuje však niekoľko jedinečných situácií, ktoré sú s takouto expozíciou spojené. Prvý scenár je analogický s tým, ktorý sa vyskytuje u mladších mačiek, t. j. hromadná expozícia mladších mačiek. Je však bežné, že staršie mačky sa spárujú ako mačiatka a žijú svoj život spoločne v relatívnej izolácii. To vedie k ďalšiemu zaujímavému scenáru, pri ktorom je pravdepodobné, že jedna mačka z páru zomrie skôr ako druhá, čo ju ponechá bez spoločníka. Nového spoločníka, najčastejšie mačiatko, potom získate od záchranárskej organizácie, útulku alebo chovateľskej stanice. Šanca, že mačiatko z týchto zdrojov vylučuje FECV, je vysoké. Existuje tiež druhý zdroj expozície FECV, ktorý nevyžaduje kontakt mačky s mačkou. Je známe, že FECV sa môže preniesť z jednej mačky na druhú prostredníctvom ľudského oblečenia. FECV je prítomný vo vysokých koncentráciách v prachu podstielky, najmä u mladých mačiek a mačiatok, a v prostredí môže prežiť mnoho dní. Preto je kontakt majiteľa s mladšími mačkami mimo domova ďalším zdrojom infekcie FECV.

Jedinečné aspekty FIP u starých mačiek: Skúsenosti s liečbou starých mačiek GS-441524 vedú k trom možným faktorom, ktoré by nás mali zaujímať: 1) chybné diagnostikovaná FIP, 2) existencia FIP v spojení s jednou alebo viacerými ďalšími poruchami bežnými u starnúcej mačky a 3) liečba FIP v súvislosti s oslabeným imunitným systémom.

Chybná diagnóza FIP: Pozorovania uskutočnené u mačiek liečených GS-441524 naznačujú, že FIP u starších mačiek je náchylnejšia na nesprávnu diagnózu a je ťažšie ju liečiť. Chybná diagnóza FIP u starých mačiek sa dá najlepšie vysvetliť jednoduchou pravdepodobnosťou. Napríklad v jednej štúdií sa zistilo, že FIP je najbežnejšou príčinou ochorenia chrčtice u mačiek mladších ako dva roky, zatiaľ čo rakovina bola

najbežnejšou samostatnou poruchou vo vekovom rozmedzí 2 – 8 rokov [5]. Preto by prvou úvahou o poruche chrbtice u mladej mačky mala byť FIP, zatiaľ čo prvou úvahou u starej mačky by mala byť rakovina. Výskyt mnohých typov rakoviny, ktorá nie je vyvolaná retrovírusom, tiež stúpa, počnúc vekom okolo 7-9 rokov, a predstavuje asi jednu tretinu úmrtí starých mačiek. Chronické ochorenie obličiek sa tiež začína klinicky prejavovať približne v rovnakom veku a predstavuje asi jednu tretinu úmrtí starých mačiek. Medzi zostávajúce úmrtia starých mačiek patrí cukrovka a hypertyreóza a početné muskuloskeletálne, kardiovaskulárne, neurologické a gastrointestinálne poruchy. Staré mačky, rovnako ako starí ľudia, majú sklon k zníženiu imunitnej funkcie, čo sa často prejavuje zvýšením hladín sérového imunoglobulínu a chorobami spojenými s relatívnou imunodeficienciou a autoimunitou. Klinické a laboratórne príznaky týchto porúch starnutia často napodobňujú príznaky FIP, ale pravdepodobnosť, že starnúce mačky budú mať FIP, je oveľa nižšia ako u týchto iných stavov. Naopak, pravdepodobnosť výskytu mladej mačky s klinickými a laboratórnymi znakmi kompatibilnými s FIP, ktorá má FIP, je oveľa vyššia ako u starej mačky s podobnými nálezmi.

FIP ako sekundárne ochorenie: Druhý scenár je bežnejší u mnohých starých mačiek s FIP trpiacich inými vážnymi chorobnými stavmi. Chronické zlyhanie obličiek je najbežnejším z týchto základných stavov, pričom rakoviny ako lymfóm sú menej časté. Staršie mačky tiež trpia starnutím imunitného systému, čo vedie k stavu relatívnej imunodeficiencie, čo je ďalším predisponujúcim faktorom pre FIP.

FIP a imunodeficiencia v dôsledku starnutia: Imunitný systém je citlivý na nepriaznivé účinky starnutia u všetkých druhov zvierat, vrátane mačiek [6, 7]. Pokles imunitnej funkcie u starnúcich mačiek je spojený so zmenami v populáciách B a T lymfocytov a zvýšenými hladinami nešpecifického imunoglobulínu. Preto majú staré mačky často vyššiu hladinu sérových bielkovín a globulínu, ako je bežné. Zvýšenie

celkových hladín sérových bielkovín a globulínov u mladších mačiek sa často považuje za príznaky FIP, zatiaľ čo ich diagnostická hodnota u starších mačiek je menej významná.

Relatívna imunodeficiencia spôsobená starnutím sťažuje boj s novými infekciami a staršími infekciami, ktoré zostávajú v tele skryté alebo latentné po celé desaťročia. Najlepšie študované príklady vplyvu starnutia na odolnosť voči novým a latentným infekciám pochádzajú od ľudí. Úmrtia na COVID-19 u starých ľudí s komplikujúcimi chorobami, ako je cukrovka a chronické ochorenie pľúc, sú najlepším príkladom vplyvu starnutia a chronických degeneratívnych chorôb na odolnosť voči infekčným činiteľom. Je dobre známe, že tuberkulóza zostáva latentne v pľúcnych lymfatických uzlinách po celé desaťročia pred opätovnou aktiváciou. Preto je TBC osobitným problémom u ľudí v zariadeniach pre seniorov a u jedincov liečených na autoimunitné poruchy pomocou inhibítorov cytokínov. Existujú tiež náznaky, že FIP môže u niektorých mačiek existovať v subklinickom stave mesiace až roky, kým sa klinicky prejaví. Existujú aj prípady mačiek, ktoré žijú celý život v bytovej izolácii, kým sa u nich v starobe vyvinie FIP.

Záver: FIP u starých mačiek je našťastie neobvyklá, ale má jedinečné vlastnosti, ktoré ovplyvňujú diagnostiku a liečbu. Je potrebné venovať osobitnú pozornosť verifikácii diagnózy FIP a identifikácii ďalších zdravotných faktorov, ktoré buď predisponujú k FIP, alebo komplikujú jej úspešnú liečbu. U starších mačiek je to veľká diagnostická výzva a liečbu sťažujú ďalšie degeneratívne poruchy bežné pre túto vekovú skupinu. Miera vyliečenia FIP, ktorá je u mladých mačiek vyššia ako 80%, nie je u starých mačiek taká vysoká.

Referencie

1. Pedersen NC, Liu H, Gandolfi B, Lyons LA. The influence of age and genetics on natural resistance to experimentally induced feline infectious

peritonitis. Vet Immunol Immunopathol.

2014, 162(1-2):33-40.

2. Pedersen NC. Feline infectious peritonitis. Something old, something new. Feline Practice. 1976, 6:42-51.
3. FIP Warriors CZ/SK. 2021. Statistics on FIP treatment in the Czech & Slovak Republics.
<https://www.fipwarriors.eu/en/stats/>.
4. Pedersen NC. Virologic and immunologic aspects of feline infectious peritonitis virus infection. Adv Exp Med Biol. 1987, 218:529-50.
5. Marioni-Henry K, Vite CH, Newton AL, Van Winkle TJ. Prevalence of diseases of the spinal cord of cats. Journal Veterinary Internal Medicine, 2004, 18, 851-58.
6. Day MJ. Ageing, immunosenescence and inflammageing in the dog and cat. J Comp Pathol. 2010, 142 Suppl 1:S60-9.
7. Cornell Feline Health Center. The Special Needs of the Senior Cat. 2016.
<https://www.vet.cornell.edu/departments-centers-and-institutes/cornell-feline-healthcenter/health-information/feline-health-topics/special-needs-senior-cat>